

Pensmarkt 10

's-Hertogenbosch

Kadastraal : 's-Hertogenbosch, G-6718	Bouwjaar : M.E.
Eigenaar : J.H.P.M. Smits	Architect :
Huidige functie : woning / winkel	Oorspr. functie :

Verbouwingen : 1926, 1936, 1939, 1948, 1953, 1961 en 1992
Archief : Gegevens uit het werkdossier van de gemeente 's-Hertogenbosch, afdeling BAM.:

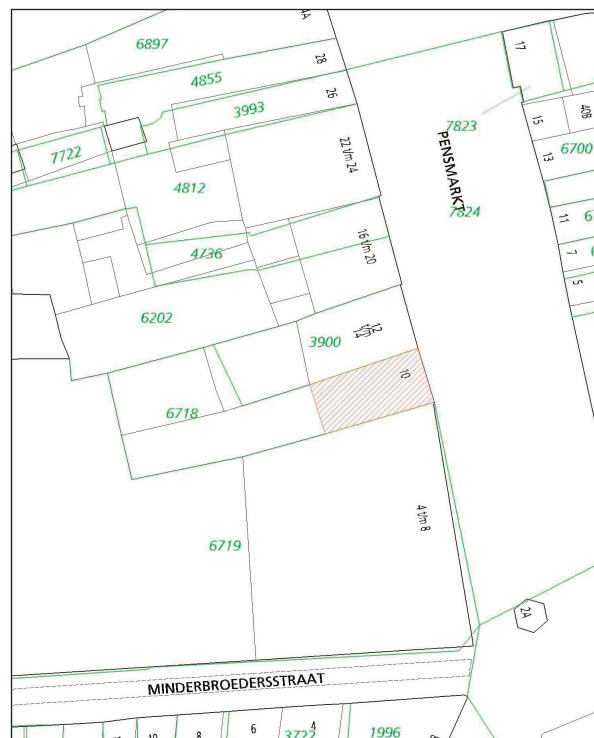
Beschrijving

Algemeen:

Het pand is gelegen aan de westzijde van de Pensmarkt binnen de eerste ommuring van de stad 's-Hertogenbosch. Pensmarkt 10 heeft een middeleeuwse oorsprong en heeft heden ten dage een rechthoekige plattegrond. In 1578 wordt het huis omschreven als een huis met een achterhuis. Het pand stond bekend als 'Het Molenijser' (1653) en later 'De (Gulden) Zwaan' (1653). In 1751 is geschreven dat Pensmarkt 10 bestaat uit een huis met achterkeuken, stal en kelders. Op de kadastrale kaart van de stad (1832) is te zien dat het perceel in de vroege negentiende eeuw uitstreekte achter de huizen Pensmarkt 12 en 14. Het achterterrein is in de twintigste eeuw voorzien van een bebouwing onder een plat dak.

Het pand omvat een kelder, een begane grond en twee verdiepingen. Van de historische structuur, de indeling van een voorhuis met een vast achterhuis, is in het interieur weinig zichtbaar. Deze indeling komt enkel nog in de kelders naar voren. De kelder onder het achterhuis is op basis van de baksteenformaten 12,5 x 7 en een vijflagenmaat van 43 centimeter, vermoedelijk vijftiende-eeuws. De kelder heeft een gemetseld tongewelf met de kruin loodrecht op de voorgevel. De kelder is aan zowel de linker- als de rechterzijde voorzien van drie forse steekgewelven.

In het achterhuis zijn restanten van de constructie van de eerste- en de tweede-verdiepingsvloer behouden gebleven in de vorm van een zwaar gedimensioneerde (30x45) moerbalk en een strijk balk. Van de oorspronkelijke kap met zadeldak zijn geen restanten bewaard gebleven. Na 1927 is de kapconstructie gesloopt waarna het voorhuis werd voorzien van een met pannen gedekte dwarskap. De aangebrachte kapconstructie bestaat uit grenen schaarspanten met kreupele stijl en blokkeels. Het achterhuis is voorzien van een plat dak.

Voorgevel:

Deze bepleisterde lijstgevel is, op basis van de ornamentering van de lijst en de zware dimensionering van de raamkozijnen, vermoedelijk omstreeks het jaar 1800 gerealiseerd. De gevel heeft vier vensterassen en is op de begane grond voorzien van een moderne winkelpui die in 1992 is aangebracht. De vensteropeningen hebben een hardstenen onderdorpel en bevatten T-vensters met kwartrond geprofileerde kozijnen die met toognagels gezeerd zijn en stolpramen. De stolpnaald is afgedekt met een lat die voorzien is van een profilering. De geprofileerde bakgoot wordt gedragen door vier consoles. De vlakken tussen deze consoles zijn gesierd met een ruitvormig paneel. De dakschild van de dwarskap is aan de straatzijde voorzien van een eenvoudige dakkapel onder een plat dak en voorzien van een venster met twee draaiende, vierruits ramen.

De voorgevel.

Linkerzijgevel:

De linkerzijgevel bevat muurwerk dat vijftiende-eeuws of mogelijk nog ouder is.

Rechterzijgevel:

De rechterzijgevel bevat muurwerk dat vijftiende-eeuws of mogelijk nog ouder is.

Achtergevel:

De achtergevel is aan de buitenzijde, vermoedelijk in de twintigste-eeuw, voorzien van een beklamping. De achtergevel bevat bakstenen met een formaat van 7 x 12,5 en een vijf-lagenmaat van 43 centimeter en heeft een dikte van maar liefst 63 centimeter inclusief klamp. De muur heeft een veertiende- of vroeg vijftiende-eeuwse oorsprong. Opvallend is dat in de moderne beklamping op het niveau van de tweede verdieping twee negentiende-eeuwse vensters zijn opgenomen.

Interieur:

Het interieur maakt geen deel uit van dit onderzoek.

Redengevende omschrijving

Het pand Pensmarkt 10 heeft monumentale waarde vanwege de gevels, de bouwstijl, de bouwmassa en de stedenbouwkundige situering. Tevens heeft het pand monumentale waarde vanwege de aanwezige balklagen, de kapconstructie, de aanwezige structuurbepalende kelder, de interieurindeling en interieurelementen. Het pand heeft historische waarde en is representatief voor de ontwikkeling van de stad 's-Hertogenbosch.

Datum verkenning:	27 mei 2004
Fotografie:	M. Bimmel en A.G. Oldenmenger
Veldwerk:	M. Bimmel en A.G. Oldenmenger
Tekst rapportage:	A.G. Oldenmenger